

KS. STANISŁAW JÓZEF KOZA
Instytut Leksykograficzny KUL*

SKRÓTOWA PREZENTACJA DZIAŁALNOŚCI NAUKOWEJ INSTYTUTU EKUMENICZNEGO KUL W LATACH 2005-2006

W niniejszym opracowaniu pragniemy przedstawić bardzo skrótową panoramę¹ organizacji kadrowej i działalności dydaktyczno-naukowej Instytutu Ekumenicznego [dalej: IE] KUL² w latach kalendarzowych 2005 i 2006. Czynimy to w ramach „Kroniki”, tradycyjnego działu zeszytu nr 7 (Teologia ekumeniczna) „Roczników Teologicznych” Towarzystwa Naukowego KUL.

* Z dniem 1 października 2006 r. ks. dr Stanisław Józef Koza (do dnia 30 września 2006 r. pracownik Instytutu Ekumenicznego KUL) został zatrudniony w Instytucie Leksykograficznym KUL jako członek Zespołu Redakcyjnego *Encyklopedii Katolickiej*.

¹ Panorama ta stanowi kontynuację dotychczasowych sprawozdań rocznych, które zawierają zeszyty nr 7 „Roczników Teologicznych” Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego [dalej: RT] z lat 1993-2005 w stałym dziale „Kronika”

² Literaturę dotyczącą genezy i dotychczasowej historii IE KUL zawiera obszerna monografia *W służbie jedności chrześcijan. Instytut Ekumeniczny KUL 1983-2001*. Red. L. Górka, S. J. Koza. Lublin: Wydawnictwo KUL 2002 passim [zwłaszcza: S. J. Koza. *Instytut Ekumeniczny Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Panorama wybranych wydarzeń (1983-2001)*. W: tamże s. 71-93; t e n ż e. *Sekcja Teologii Porównawczej i Ekumenicznej KUL (1970-1983). Przegląd wydarzeń*. W: tamże s. 33-52]. Zob. w tym kontekście także m.in.: S. J. Koza. *Dziesięciolecie Instytutu Ekumenicznego KUL*. „Biuletyn Ekumeniczny” 22:1993 nr 4 (88) s. 21-32; W. Hryniewicz. *The Ecumenical Institute of the Catholic University of Lublin*. RT 40:1993 z. 7 s. 170-174; S. J. Koza. *Z historii Instytutu Ekumenicznego KUL*. RT 40:1993 z. 7 s. 163-170; W. Hryniewicz. *Ekumeniczne dziedzictwo Vaticanum II w działalności Instytutu Ekumenicznego KUL*. W: W. Hryniewicz, J. S. Gajek, S. J. Koza (red.). *Ku chrześcijaństwu jutra. Wprowadzenie do ekumenizmu*. Lublin: TNKUL 1996 (dodruk: 1997) s. 428-443; S. J. Koza. *Działalność naukowa Instytutu Ekumenicznego KUL w roku 1997*. RT 45-46:1998-1999 z. 7 s. 199 przyp. 1; S. J. Koza, K. Leśniewski. *Działalność naukowa Instytutu Ekumenicznego KUL w latach 1998-1999*. RT 47:2000 z. 7 s. 295 przyp. 2; J. Misiurek. *Teologia w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Nurty – osoby – osiągnięcia*. Lublin: Redakcja Wydawnictw KUL 1999 s. 48-51, 100, 102 [sporo nieścisłości]; (a) [A. Przytuła]. *Pierwszy w Polsce. 20 lat Instytutu Ekumenicznego KUL*. „Gość Niedzielny” 81:2004 nr 2 s. 25 [dodatek lokalny: „Nasza Diecezja – Lublin” 2/279] z dnia 11 stycznia.

I. STRUKTURA ORGANIZACYJNA I KADROWA

Na działalność dydaktyczną i naukową Instytutu Ekumenicznego składała się praca trzech Katedr: Teologii Ekumenicznej, Teologii Prawosławnej i Teologii Protestantckiej.

Pracownikami poszczególnych Katedr w okresie sprawozdawczym byli: ks. prof. dr hab. Wacław Hryniewicz OMI (dyrektor IE do 14 II 2006 i kierownik Katedry Teologii Prawosławnej, a zarazem kurator Katedry Teologii Protestantckiej; ks. dr hab. Leonard Górka SVD, prof. KUL (od 15 II 2005 dyrektor IE), kierownik Katedry Teologii Ekumenicznej; adiunkt Katedry Teologii Ekumenicznej: ks. dr Sławomir Pawłowski SAC – sekretarz IE od 1 X 2005 do 30 IX 2006 (w II semestrze roku akademickiego 2006-2007 na urlopie habilitacyjnym); adiunkt Katedry Teologii Prawosławnej: ks. dr Andrzej Kaïm SAC (1 III 2005 przeszedł z Katedry Teologii Ekumenicznej; w roku akademickim 2005-2006 na urlopie habilitacyjnym); adiunkt Katedry Teologii Protestantckiej oraz sekretarz IE do dnia 30 IX 2005 i (po urlopie habilitacyjnym w roku akademickim 2005-2006) od dnia 1 X 2006: ks. dr Przemysław Kantyka; asystent Katedry Teologii Protestantckiej: pastor mgr lic. Roman Pracki.

Pracownikami naukowo-badawczymi byli nadal: ks. dr Stanisław Józef Kozła (adiunkt naukowy – do 30 IX 2005 zatrudniony na pół etatu; od 1 X 2005 do 30 IX 2006 starszy wykładowca (7/10 etatu) – personalnie przyporządkowany do Katedry Teologii Protestantckiej) i p. dr Krzysztof Leśniewski (adiunkt naukowy; personalnie przyporządkowany do Katedry Teologii Prawosławnej – do dnia 18 III 2005 przebywał na urlopie zdrowotnym) oraz p. mgr lic. Kazimiera Derkaczewska (asystent naukowy, zatrudniona na pół etatu; personalnie przyporządkowana do Katedry Teologii Prawosławnej).

Zajęcia zlecone z ekumenizmu na kursie teologii „A” (Wyższe Metropolitarne Seminarium Duchowne w Lublinie) prowadził od II semestru 2004/2005 ks. dr Adam Siomak.

II. DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNO-NAUKOWA

Prace dydaktyczne Instytut realizował zgodnie z programem wykładów i zajęć, zatwierdzonym przez Radę Wydziału Teologii naszego Uniwersytetu.

Zajęcia dydaktyczne o tematyce ekumenicznej i dogmatycznej w diecezjalnych i zakonnych seminariach duchownych czy instytutach teologicznych prowadzili: dr hab. Leonard Górka SVD, prof. KUL; dr Andrzej Kaïm SAC, ks. dr Przemysław Kantyka, ks. dr Stanisław Józef Kozła i dr Sławomir Pawłowski SAC.

Prace badawcze pracownicy IE realizowali w ramach szczegółowo opracowanych programów naukowych Instytutu jako całości oraz w ramach indywidualnych programów naukowo-badawczych. Wśród nich należy wymienić przede wszystkim: publi-

kacje książkowe³, współpracę z Towarzystwem Naukowym Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II i Lubelskim Towarzystwem Naukowym (Societas Scientiarum Lublinensis) oraz z redakcjami *Encyklopedii Katolickiej* i *Powszechnej Encyklopedii Filozofii* oraz Wydawnictwem KUL i Księży Werbistów „Verbinum”⁴

Egzaminy licencjackie z teologii ekumenicznej złożyli: p. mgr Magdalena Dorota Zawadzka (30 V 2005), ks. mgr Paweł Kata, p. mgr Olga Mandryla, p. mgr Maria Adelaide Mongini i ks. mgr Adam Skolik SJ (30 V 2006).

Wykaz prac magisterskich oraz doktorskich napisanych pod kierunkiem pracowników IE KUL z omawianego okresu zawiera oddzielne opracowanie na ten temat w niniejszym dziale zeszytu 7 RT.

III. RECENZJE PRAC DOKTORSKICH I HABILITACYJNYCH

Prof. dr hab. Waław Hryniewicz OMI był recenzentem dwóch prac habilitacyjnych: Józefa Majewskiego (*Spór o rozumienie Kościoła. Eklezjologiczne uwarunkowania i perspektywy wielkich debat teologicznych na przełomie XX i XXI wieku*. Warszawa 2004 ss. 363. Seria: Biblioteka „WIEZI” 167 – Wydział Teologiczny Uniwersytetu Opolskiego, kolokwium habilitacyjne 18 IV 2005) i Marka Melnyka (*Problematyka antropologiczna w pismach Piotra Mohyły*. Olsztyn: Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego 2005 ss. 392. Przewód habilitacyjny na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego).

Dr hab. Leonard Górka SVD, prof. KUL, recenzował następujące prace doktorskie (podajemy w porządku chronologicznym): Violetty Kmiecik (*Kościół Kościołów. Eklezjologia Jean Marie Rogera Tillarda OP (1927-200)*. Opole 2005 ss. 215), Pawła Paska (*Obrządek słowiański w Polsce średniowiecznej w historiografii nowożytnej i współczesnej*. Rzeszów 2005 ss. 308), Jarosława Pieńka (*Ekoteologia w świetle dokumentów synodu generalnego Kościoła Anglii*. Lublin 2005 ss. 236), Wojciecha Różyka (*Objawienia Marii Franciszki Kozłowskiej według rękopisu z Archiwum Watykańskiego. Studium teologiczne*. Lublin 2005 ss. 242) oraz Wiesławy Dąbrowskiej-Macury (*Kościół jako koinonia według raportów końcowych dialogu katolicko-zielonoświątkowego*. Lublin 2006 ss. 304), Zbigniewa Boguchwały Orczyka OFM (*Czynny udział Maryi w dziele obiektywnego odkupienia według Jana Pawła II*. Lublin: 2006 ss. 206) i Marcina Wojtczaka (*Mit cyrylometodejski w kręgu bułgarskiej idei narodowej*. Promotor: A. Naumow. UAM Poznań 2006).

³ Przedstawia je szczegółowo oddzielne opracowanie w niniejszym dziale zeszytu RT.

⁴ Dr hab. Leonard Górka SVD, prof. KUL i dyr. IE, jest od wielu lat teologicznym cenzorem Wydawnictwa Księży Werbistów „Verbinum”

IV. IMPREZY NAUKOWE IE KUL

IE był organizatorem i współorganizatorem kilku sesji i konferencji naukowych. Należy tu wymienić następujące.

1. *Konferencje i sesje naukowe zorganizowane przez IE KUL*

– „O wspólnocie Stołu Pańskiego. Eucharystia łączy czy dzieli?” Międzywyznaniowa sesja naukowa w ramach obchodów Tygodnia Powszechnej Modlitwy o Jedność Chrześcijan na KUL (20 I 2005)⁵

– „Gdzie Chrystus, tam Kościół?” Międzywyznaniowa sesja naukowa w ramach obchodów Tygodnia Powszechnej Modlitwy o Jedność Chrześcijan na KUL (19 I 2006)⁶

– „Wszystko na nowo zjednoczyć w Chrystusie” Konferencja naukowa z okazji 70. urodzin prof. dra hab. Wacława Hryniewicza OMI, związana z uroczystym wręczeniem okolicznościowej Księgi Pamiątkowej (20 XI 2006)⁷

2. *Konferencje naukowe współorganizowane przez IE KUL*

– Konferencja naukowa [razem z Instytutem Teologii Dogmatycznej] „Alma Mater świętuje czterdziestolecie Soboru Watykańskiego II” (Lublin, KUL, 6-8 XII 2005).

– Konferencja ogólnouczelniana z okazji drugiej rocznicy przystąpienia Polski do Unii Europejskiej „Chrześcijaństwo a jedność Europy. Doświadczenia i wyzwania” (Lublin, KUL, 26-27 IV 2006). Głównym organizatorem był JM Rektor Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, ks. prof. Stanisław Wilk SDB, pod patronatem Ministra Edukacji i Nauki Rzeczypospolitej Polskiej, prof. Michała Seweryńskiego⁸

⁵ Zob. relację: P. K a t a, S. J. K o z a. „O wspólnocie Stołu Pańskiego. Eucharystia – jednoczy czy dzieli?” *Sesja naukowa Instytutu Ekumenicznego KUL. Lublin, 20 stycznia 2005 roku*. RT 52:2005 z. 7 s. 172-179.

⁶ Zob. sprawozdanie w niniejszym zeszycie RT (dział „Materiały i sprawozdania”).

⁷ Zob. obszerną dokumentację z tego wydarzenia oraz szczegółową prezentację zawartości wręczonej Księgi Pamiątkowej również w niniejszym zeszycie RT.

⁸ Jej materiały (także w języku angielskim) ukazały się w formie książkowej: *Chrześcijaństwo a jedność Europy*. Red. E. Cyran, A. Czaja, P. Gutowski. Lublin: Wydawnictwo KUL 2006. Jeden z głównych referatów wygłosił prof. W. Hryniewicz OMI: *Jedność Europy a jedność chrześcijan. Refleksje teologiczno-ekumeniczne*. W: tamże s. 89-132.

V WIZYTY NAUKOWCÓW ZAGRANICZNYCH

IE był współorganizatorem wykładów gościnnych, które na KUL-u wygłosili:

– Prof. Jürgen M o l t m a n n (duchowny Kościoła Ewangelicko-Reformowanego, emerytowany profesor Uniwersytetu w Tybindze). Tytuły wykładów⁹: *Der dreieinige Gott* („Trójedyny Bóg” – 4 IV 2005); *Die Passion Gottes* („Pasja Boga” – 5 IV 2005); *Der Gott der Hoffnung* („Bóg nadziei” – 6 IV 2005).

– Prof. Wil v a n d e n B e r c k e n (Radboud Universiteit w Nijmegen, Holandia). Tytuły wykładów: *A social doctrine for the Russian Orthodox Church: the relationship Church-State in post-soviet Russia* („Doktryna społeczna Rosyjskiego Kościoła Prawosławnego: relacja Kościół – państwo w Rosji postsowieckiej” – 21 XI 2006), *The disturbed relations between the Russian Orthodox and the Roman Catholic Church* („Zakłócone relacje między Rosyjskim Kościołem Prawosławnym i Kościołem rzymskokatolickim” – 22 XI 2006)¹⁰, *The ambiguity of religious aesthetics: reflections on Catholic and Orthodox religious art* („Dwuznaczność estetyki religijnej. Refleksje nad katolicką i prawosławną sztuką religijną” [pokaz multimedialny] – 23 XI 2006), *The historical place of Russia and Ukraine in the European cultural space: in search of a Christian identity of Europe* („Historyczne miejsce Rosji i Ukrainy w europejskiej przestrzeni kulturowej. W poszukiwaniu chrześcijańskiej tożsamości Europy” – 24 XI 2006).

VI. TYGODNIE POWSZECHNEJ MODLITWY
O JEDNOŚĆ CHRZEŚCIJAN

Przebieg Tygodnia Powszechnej Modlitwy o Jedność Chrześcijan w 2005 r. został omówiony w poprzednim zeszycie¹¹

Myśl przewodnią styczniowego Tygodnia Powszechnej Modlitwy o Jedność w 2006 r. stanowiły słowa z Ewangelii według św. Mateusza: „Gdzie dwóch albo trzech gromadzi się w Moje imię, tam jestem pośród nich” (Mt 18, 20). Słowo Boże – podczas południowej Liturgii Eucharystycznej w kościele Akademickim KUL – głosili kolejno pracownicy naukowci KUL oraz zaproszeni goście z bratnich Kościołów chrześcijańskich: 18 I (środa) – ks. prof. dr hab. Marek C h m i e l e w s k i, prodziekan WT KUL (oraz przewodnictwo w Liturgii Eucharystii [dalej: PE]); 19 I (czwartek) – ks. protojerej Andrzej Ł o ś, Kościół Prawosławny (PE: ks. dr Przemysław K a n t y k a); 20 I (piątek) – pastor Michał S i c z e k, Kościół Zielonoświątkowy (PE: ks. dr

⁹ Zob. J. M o l t m a n n. *Bóg nadziei / Der Gott der Hoffnung*. Red. K. Gózdź. Lublin: Wydawnictwo „Gaudium” 2006.

¹⁰ Wersję polską publikujemy w niniejszym zeszycie RT.

¹¹ Zob. relację: A. S k o l i k, S. J. K o z a. *Lubelskie obchody Tygodnia Powszechnej Modlitwy o Jedność Chrześcijan. 18-25 stycznia 2005 roku*. RT 52:2005 z. 7 s. 179-184.

Krzysztof Grzesiak); 21 I (sobota) – diakon Kamil Wołyński, Kościół Polskokatolicki (PE: mgr Adam Skolik SJ); 22 I (niedziela) – abp prof. dr hab. Józef Życiński, metropolita lubelski i wielki kanclerz KUL, (+ PE); 23 I (poniedziałek) – ks. pastor mgr lic. Roman Pracki, Kościół Ewangelicko-Augsburski (PE: ks. mgr Paweł Kata); 24 I (wtorek) – prezbiter naczelny Jacek Duda, Ewangeliczni Chrześcijanie (PE: dr Sławomir Pawłowski SAC); 25 I (środa) – pastor Randy Haecker, Kościół Chrześcijan Baptystów (PE: dr hab. Leonard Górka SVD).

Obchodom Tygodnia tradycyjnie towarzyszą organizowane przez IE sesje naukowe. Ta z 2005 r. została już zrelacjonowana w poprzednim zeszycie¹², natomiast sesję z 2006 r. prezentuje oddzielne opracowanie w dziale „Materiały i sprawozdania” niniejszego zeszytu RT.

VII. NAGRODY DLA PROF. W. HRYNIEWICZA OMI

Wyrazem uznania (także dla IE) są nagrody, które zostały przyznane m.in. prof. Wacławowi Hryniewiczowi OMI przez: J.M. Rektora KUL, ks. prof. Stanisława Wilka SDB, za całokształt działalności naukowo-dydaktycznej (przyznana 19 XII 2006; nagroda indywidualna I stopnia), oraz Miesięcznik i Wydawnictwo „ZNAK” za książki *Dlaczego głoszę nadzieję* (Wyd. Verbinum) i *Kościół jest jeden. Ekumeniczne nadzieje nowego stulecia* (Wyd. Znak) – 7 V 2005; nagroda indywidualna im. Ks. Józefa Tischnera).

*

Niniejsze opracowanie prezentuje jedynie zarys szerokiej i różnorodnej działalności IE KUL. Nie ma w nim wyszczególnionych wielu innych aspektów i kierunków tej działalności (np. dokładnych tematów badań statutowych i własnych; udziału w wielu sympozjach, konferencjach, sesjach, spotkaniach naukowych i popularnonaukowych o charakterze lokalnym, krajowym i międzynarodowym; wygłoszonych wykładach i referatach; udzielonych wywiadach w różnego rodzaju mass mediach, itp.); są one szczegółowo podane w sprawozdaniach Instytutu Ekumenicznego dla Rady Wydziału Teologii (za poszczególne lata akademickie) oraz Komitetu Badań Naukowych. Nie zmieniła się zasadniczo przynależność pracowników IE do krajowych i zagranicznych towarzystw naukowych (te dane zawiera dział „Kronika” dwu poprzednich zeszytów ekumenicznych „Roczników Teologicznych”).

Mam nadzieję, że obszerną panoramę działalności IE KUL z ostatnich lat zaprezentuje w przyszłości ktoś z młodszych pracowników tego Instytutu – tym bardziej że koniec roku akademickiego 2007/2008 uwieńczy 25 lat jego istnienia i działalności.

¹² Zob. P. Kata, S. J. Koz a. „O wspólnocie Stołu Pańskiego. Eucharystia – jednoczy czy dzieli?” tamże s. 172-179.